

REAALAJAMAJANDUSE MAJANDUSLIKU MÕJU UURING

“REAALAEK – SEE ON AEG, MIS ON OLULINE.”

Eesti Vabariik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Reaalajamajandus (RTE) ei ole majanduse eriliik vaid mõiste, mille all peetakse silmas andmepõhist infrastruktuuri, kus majandustehingute andmed liiguvad osapoolte vahel reaalajas.

Reaalajamajanduse projektide tulemite abil vähendatakse ettevõtete ja riigi kulusid ning suurendatakse ettevõtete tulusid. Samuti tõhustatakse rahvusvahelist koostööd Euroopa Liidus. E-arved, mis on üks olulisemaid RTE tegevusvaldkondi, on Euroopa Liidu ülene vastaval direktiivil ja standarditel põhinev lahendus. E-arvete eesmärk on vähendada avaliku sektori kulusid märkimisväärsel määral.

Reaalajamajanduse majandusliku mõju uuringu raames vaadeldi kuut RTE-le iseloomulikku lahendust ja määrati nende majanduslikud mõjud ning lisaks mõju kasvuhoonegaaside emissioonile.

E-ARVED

Avaliku sektori töötajate tööaja säästmine andmetöötluse automatiseerimise abil on Euroopa Liidu ja Eesti riigi üks olulistest eesmärkidest. Rahvastiku vähenemise tingimustes muutub see üha olulisemaks. E-arvete kasutamise on oluline osa aja ja raha säästmisest.

E-VEOSELEHED

E-veoselehtede lahendus ehk e-CMR on loodav rahvusvaheline süsteem, mille abil jõuab veoste info reaalajas vajalike osapoolteni sh kauba saajad, Politsei- ja Piirivalveamet ning Maksu- ja Tolliamet. See vähendab osapoolte kulusid veose administreerimise osas ning suurendab autovedajate tulusid, kuna peale ja maha laadimised toimuvad kiiremini, veokeid peatatakse vähem ning väheneb aruandlusele kuluv aeg.

PÕLLUMAJANDUSMASINATE ANDMETÖÖTLUS

Kaasaegsed põllumajandusmasinad on võime- lised tegema paljusid operatsioone - juhtima ise oma tegevusi väetamisel, külvamisel ja teistel põllutöödel. Masin teeb kõike palju täpsemalt ja ökonoomsemalt, kui inimene seda suudaks. Oluline on, et masin vajab täpseks tööks andmeid. Andmeid, mida masin töö käigus ise toodab ning mida on oma teadmusega rikastanud põllumajandusvaldkonna teadlased. Eesti riigil on plaan põllumajandusmasinad senisest oluliselt efektiivsemalt tööle panna, kasutades selleks andmete reaalajas liikumist.

E-KVIITUNGID

E-kviitungite eesmärk on vähendada kviitungite kasutamisele kuluvat aega, samuti hoida kokku paberit looduse säästmise eesmärgil. See vähendab kokkuvõttes kasvuhoonegaaside emissiooni. E-kviitung on mugav ning turvaline viis kviitungite säilitamiseks.

REAALAJAS MAJANDUSPROGNOOSID

Reaalajas majandusprognoosid on masinõppel põhinev infotehnoloogiline lahendus, mis on mõeldud riiklike majandusprognooside täiustamiseks ja kiirendamiseks. Lahendus kasutab ettevõtete poolt juba esitatud andmeid ja ei koorma ettevõtteid täiendavalt, võimaldades seejuures märkimisväärselt kiiruse kasvu prognoosi koostamisel.

XBRL GL JUURUTAMINE ARUANDLUSES

XBRL GL, kui üks laiemalt levinud aruandlus- formaat, võimaldab ettevõtetel aruandeid esitada algandmetena. See vähendab aruannete koostamisele kulutatavat aega. XBRL GL-i kasutuselevõtule on eelnenud Aruandlus 3.0 projekt, mille eesmärgiks oli ettevõtete halduskoormuse vähendamine aruandluse optimeerimise kaudu.

REAALAJAMAJANDUSE MAJANDUSLIKU MÕJU UURING

MIS ON RTE POSITIIVSED MÕJUD?

RTE lahendused hoiavad kokku kümneid miljoneid eurosid aastas, mida on võimalik kasutada õpetajate palkade tõstmiseks, teede ehitamiseks ja mujal, kuhu on tihti väga keeruline raha leida.

Enamus RTE lahendustest on mõeldud suurele kasutajaskonnale, võimaldades tõsta nende töö efektiivsust. See tähendab suure lisatulu tekkimist, kui kokkuhoitud ressursi otsustatakse kasutada uue väärtuse tootmisel.

RTE projektide tehniline panus on väga oluline infotehnoloogilise ja semantilise infrastruktuuri loomisel.

FAKTID

- ✓ E-arved säästavad Eesti maksu- maksja raha üle 100 miljoni euro aastas.
- ✓ Reaalaja- ja täppispõllumajanduse lahendused võimaldavad Eesti põllumajandustootjatel teenida lisatulu üle 200 miljoni euro aastas.
- ✓ Kasutades RTE lahendusi hoitakse Eestis aastas kokku üle 14 miljoni töötunni.
- ✓ Kasvuhoonegaaside emissioon Eestis väheneb tänu RTE lahendustele üle 27 000 tonni aastas.

SOOVITUSED POLIITIKA KUJUNDAMISEKS

- RTE projekti positiivse mõju saavutamiseks tuleks enne projekti alustamist planeerida ka see, kuidas saavutatakse vabaneva ressursi rakendamine.
- RTE-s loodavate andmevahetuskanalite peale on tarvis luua ka ärilist väärtust andvad teenused.
- Standardi väljatöötamisele ja juurutamisele järgneb ka standardi hilisem haldamine.
- Erinevate samateemaliste standardite kasutamine üheaegselt on kallis.
- Väga oluline on luua või kaasata teenusepakkujaid ja infrastruktuuri operaatoreid, kes muudavad lahenduse laiemale tarbijaskonnale kättesaadavaks. Riigi roll on seejuures tagada sobiv õigusruum ning kontrollimehhanismid teenuse kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse tagamiseks.
- RTE ei kata ruumiinfo sh satelliitide info lahendusi. Automaatne kaugseire on mitmetes valdkondades oluline teema ja võiks olla üheks RTE poolt kaetud valdkonnaks.
- Juhul, kui RTE arendusprojekti käigus luuakse lahendus, mis eeldab muudatusi seadusandluses, siis tuleks need muudatused teha ka seadusandluses.